

מו. אלא מה אני מקיים "וישכב את בלהה פלגש אביו", עלבון אמו תבע, אמר אם אחות אמי היתה צרה לאמי, שפחת אחות אמי תהא צרה לאמי, עמד ובלבל את מצעה. ההוה והעתיד המה שני העמודים שעל פיהם יבנה אושר הכלל והפרט, אושר הבית והאומה. כשהנהגה היא מושלמת ומוצלחת מכל התחתים שבדרכים, אז יגלה ההוה בכל אורו, ויהיה גם הוא מדריך נאה אל העתיד הנשגב ונשא ממנו. דרכי ההוה הנאים והטובים, הממולאים ברכה ויושר, הם הם ראויים הנם לנשאות אותנו אל העתיד הטוב והמרומם. רק ע"י מכשולים ופרעות יהרס היחש שבין ההוה והעתיד, והפרט וכן הכלל יהיו צריכים לדלג על רגשי ההוה מאין פנות להגיע על ידם לאורח חיים הסלול של העתיד.

העיקרי של ההוה, כ"א ג"כ כל הרחבותיו, כל הנצרך לו ונלוה אליו, הכל יכון להיות מוסד בנין עדי עד, בלא העקה ולא דחיית הפסד והקטנת ערך העתיד העומד להיות הולך וגדול, הולך וקדוש לעד. ההוה הזה ג"כ רענן הוא באיש תם, בבחיר שבאבות⁴, המתמם את הסגולות כולן לבנין רם ונשא, המלא חיים של קודש קדשים בכל גמרם ומילואם גם בהוה, כפי הצביון של העתיד המתעלה ברום מעלותיו, עד שכל הנטפל עם ההוה הנעלה הזה הרי הוא בערכו ומעלתו, הוא מפלס נתיבו ועושה פעולתו, חיי שעה וחיי עולם לא יתפרדו. ע"כ, שפחת רחל, בלהה, היא לקחה מקומה באמונה אחר מיתתה. מעלה זו, לא היתה יכולה להתכנס בכל עזה בלבב ראובן. ערך ההוה המאיר, העומד לרכס את העתיד אליו בהתרחבו בכל ענפיו, היה ראוי להיות צפוי רק לאבן ישראל, שדמות דיוקנו חקוקה בכסא הכבוד⁵, וראובן בא בטענה, אם אחות אמי נעשה צרה לאמי, שפחת אחות אמי תעשה צרה לאמי, ובלבל את מצעה.

הרוח האצור בראש מקור בית יעקב נתן לנו אלה שני הדרכים הכלליים, אמנם לא נבצר גם מהם איזו האפלה, ככל עניני עולמנו שעדיין אינם שלמים במילואם. בנין עדי עד, בנין בית לעולם, לדורות ולאומה, הוא נכון ג"כ להיות מאושש, עם כל מרחק חזיונו, על יסוד המאיר של ההוה, הרואה לפניו את ישרו וטובו ג"כ בגלוי, בלא חשבונות רבים, בטהר הטבע, ועצם [ה]הרגשות הישירות הנובעות מנפש חיה קדושה ושלמה. ברחל נתגלמה התעודה הזאת, אותה מצא אבינו יעקב ראשונה, ואהבה¹ ע"פ האוצר הצפון שלפניו נגלה מנפשה. זה העולם הגלוי, היה לפי דעו ג"כ הנושא של העולם הכמוס והמכוסה של העתיד הרחוק. אם כך היה מצב העולם, אם כך היינו גם אנו ראויים שהאושר המכוסה והרחוק יהיה בדרך ישרה, באין מעיק וצרה, מופיע מהאושר הקרוב והגלוי, אולי היה הענין נשאר כך. אבל לא כך היתה עצת ד' הנפלאה והרוממה, בכמופ היה העולם המכוסה הרחוק התעודה של הקמת בית עולמים לעם ד' ונחלתו מעותרה ללאה, ובאופן נעלם ומופלא, באורח אשר ההוה שלו לגמרי נסתר ונעלם היה מיעקב, בא הדבר לתעודתו. כן הוחק ג"כ ביסוד בנין הישראלי לשא עין למרחוק, ולפעמים רבות ג"כ בדליגת ההוה, או בעשיית צרה לו, למען העתיד המכוסה הרומם והנעלה.

מ"מ בעולם ההוה לא הושלך מיסודו הכלל הגדול שהשאפה ראויה להיות לעדי עד, שיהיה ההוה מאיר ומזהיר גם הוא, וממנו - מאורו וישרו - יקח לו העתיד את גדלו וזרחו. רחל היתה עקרת הבית, וגם בניה של לאה מודים בדבר², "כרחל וכלאה אשר בנו שתיהם את בית ישראל"³, הקדימו רחל ללאה. מצד היושר העליון שהופיע באורו של יעקב, כך היה הדבר נכון. כל מה שההוה הוא יותר מזוקק מצד רוממות מעלתו של האדם, כך הוא יותר ראוי שהוא בעצמו יהיה הבסיס של העתיד. ולא די יסוד